

EFE

Els economistes busquen la X de l'equació

El 13 de desembre de 2013, Govern, CIU, ERC, ICV i la CUP iniciaven un acord sobre la data i la pregunta de la consulta, el 9 de novembre de 2014.

‘Economia de Catalunya. Preguntes i respostes sobre l’impacte econòmic de la independència’ aplega les reflexions de 18 experts sobre les certeses i els interrogants de la viabilitat financera d’un estat català. La conclusió és que la viabilitat està assegurada, però d’esculls polítics n’hi haurà molts.

L’economia no és una ciència exacta. I com ha demostrat la història econòmica, assegurar que un fet succeirà amb un 100% de probabilitats és un poc més que un suïcidi acadèmic, un risc que pocs experts volen córrer. El debat sobre la viabilitat econòmica d’un futur Estat català tampoc no queda al marge de prediccions, algunes sustentades en xifres objectives i d’altres en l’estratègia política. En aquest context, el Col·legi d’Economistes de Catalunya ha

considerat que, com a part de la societat civil catalana, havia de participar en aquest debat aportant diversos punts de vista acadèmics, des d’una perspectiva “oberta, plural i constructiva”, conscient que les incògnites de l’equació de la independència no es poden resoldre de forma indiscutible i unilateral en la majoria dels casos.

El llibre *Economia de Catalunya. Preguntes i respostes sobre l’impacte econòmic de la independència* (Editorial Profit) ofereix la perspectiva

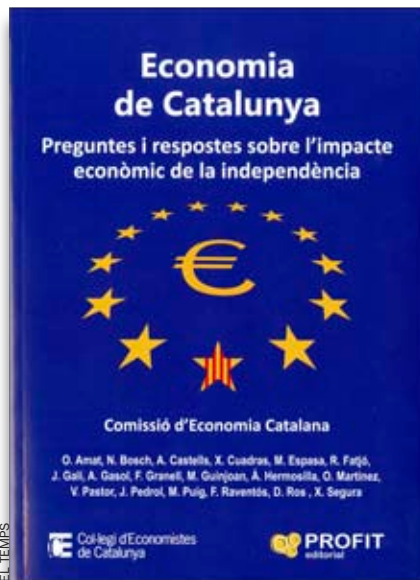
especialitzada d’una quinzena d’economistes, que abasten qüestions com el sistema financer, la UE i l’euro, el context internacional, l’ocupació i les estructures d’estat necessàries, la recaptació i la despesa pública, l’endeutament i el repartiment d’actius, les pensions, el boicot o l’impacte sobre l’activitat de les multinacionals. Com explica Oriol Amat, coordinador de l’obra junt amb Modest Ginjoan, “el Col·legi va fer una convocatòria oberta a un grup ampli d’economistes

representatiu amb diferents visions del procés i sense excloure ningú”.

La lectura del llibre permet trobar resposta a preguntes que la mateixa ciutadania demanda conèixer per posicionar-se en aquest debat, sense manipulacions ni interessos particulars. Com ara quins són els dèficits econòmics principals de la relació actual Catalunya-Espanya; quin és el potencial econòmic de Catalunya; què pensen els economistes sobre l'escenari polític-econòmic preferit per a Catalunya; si són necessaris els instruments d'Estat; quin mètode s'ha d'utilitzar per avaluar els efectes econòmics de la independència sobre el dèficit públic i el PIB; si és viable econòmicament la independència; si una Catalunya independent estaria dins de la UE o dins de l'euro, o si tindria un sistema financer viable. Les respostes les donen 18 economistes: Oriol Amat, Modest Guinjoan, Antoni Castells, Xavier Quadras, David Ros i Roger Fatjó, Núria Bosch, Marta Espasa, Jordi Galí, Anton Gasol, Francesc Granell, Àngel Hermsilla, Oriol Martínez, Vicent Pastor, Josep Pedrol, Miquel Puig, Francesc Raventós i Xavier Segura.

Endeutament i boicot. Una de les qüestions que genera més incògnites és si el nou estat seria capaç de fer front a l'endeutament públic, i quines serien les represàlies comercials que patiria Catalunya per part d'Espanya, perquè són dues circumstàncies que condicionarien la viabilitat de l'estat i de la seva economia real. Pel que fa a l'endeutament del nou estat, els economistes David Ros i Roger Fatjó defensen que aquest endeutament se situaria “entre un 52% del PIB, en el cas que no s'hereti el deute espanyol, i en el pitjor dels escenaris el màxim d'endeutament seria el 103% del PIB”, unes xifres del tot assumibles, perquè es troben en la franja estàndard dels països de la UE.

Per la seva banda, Modest Guinjoan i Xavier Quadras consideren que el boicot hauria de tenir una “magnitud molt considerable” per incidir de manera rellevant en l'economia catalana, i que en tot cas, aquest efecte podria quedar “compensat pel benefici que suposaria l'eliminació del dèficit fiscal”.

Coberta del llibre acabat de presentar.

Antoni Castells, molt esperat.

Una de les aportacions més esperades del llibre és la de l'ex-conseller d'Economia Antoni Castells. En el seu escrit reconeix que Catalunya pot ser viable econòmicament, “ja que ho són països molt més petits, amb menys renda per habitant, menys diversificats i amb menys potencial”. L'ex-conseller del PSC argumenta amb diversos estudis i xifres oficials com la nova Catalunya podria suportar l'impacte de la separació en àmbits com el comerç, o com els fluxos fiscals amb la resta d'Espanya –el dèficit fiscal– es corregirien, si bé Castells fa un matís important: “És cert que una Catalunya independent tindria unes finances més sòlides i sostenibles al llarg del temps. Però, en canvi, induïx a confusió afirmar que l'eliminació del dèficit faria que els problemes financers de la Generalitat desapareguessin d'un dia per l'altre i no caldria fer retallades, perquè immediatament disposaríem de 16.500 milions més que avui”.

Pel que fa a la pertinença o no a la UE, Castells és molt clar: “Per a Catalunya i per a l'economia catalana seria difícilment suportable quedar fora de la UE i de la zona euro”. Però insisteix que “no sembla probable que s'aixequessin de nou duanes entre Catalunya i els països de la UE, o que s'eliminessin les llibertats de moviment de factors i de productes previstes pels tractats”. Amb aquests

arguments, Castells es desmarca de forma clara de l'argumentari oficial dels socialistes catalans en contra de la viabilitat de la independència.

D'altra banda, Anton Gasol i Xavier Segura responen a l'interrogant de si Catalunya tindria un sistema financer viable: “És imprescindible el manteniment de la pertinença de Catalunya a la UE i que Catalunya continuï essent membre de l'eurozona. De fet, la viabilitat efectiva i racional d'un hipotètic procés de segregació del sistema financer català respecte a l'espanyol està estretament vinculada al fet que es duguï a terme en el marc d'una voluntat manifesta de cooperació entre les parts implicades”.

Euro i UE, el gran tabú.

En aquest debat, un dels arguments més recurrents que utilitzen els contraris a la independència és que Catalunya quedaria marginada d'Europa i sense euro. Doncs bé, entre els experts que participen en aquest treball també hi ha un ampli consens sobre la necessitat de continuar amb l'euro i delegar la política monetària al Banc Central Europeu. Jordi Galí apunta que “en un escenari de cooperació, on cada part té com a objectiu deliberat el perjudici de l'altre, qualsevol cost inicial relatiu a l'encaix econòmic d'un estat català amb Europa i el món seria insignificant, i en qualsevol cas, transitori”. Miquel Puig també preveu que el nou estat mantindrà la utilització de l'euro, perquè res no hauria d'impedir la continuïtat plena del marc de relacions econòmiques i financeres actuals, i dels drets i obligacions que hi estan associats”. En qualsevol cas, rebla Puig, “Catalunya naixeria dins la UE”.

Núria Bosch i Marta Espasa quantifiquen els ingressos públics potencials que es generarien en cas d'esdevenir un nou estat, i les despeses addicionals que assumiria la Generalitat. Si en el període 2006-2009 Catalunya hagués estat independent i hagués mantingut el sistema fiscal i la mateixa pressió fiscal que l'Estat espanyol, “el govern català hauria recaptat una mitjana de 49.018 milions d'euros addicionals anualment. I assumint noves competències, el cost de les despeses addicionals hauria estat de 35.129 milions”. Per tant, conclouen, “el guany fiscal

EL TEMPS

Nebuloses nacionalistes i mentides

Un estat català seria viable, però l'Estat i "els partits espanyols amb vocació de govern" no ho permetran, i posaran en joc totes les armes legals per garantir que "ningú no se senti estafat, perquè les conseqüències de la independència no estan prou explicades, estan tapades per la nebulosa nacionalista i els interessos polítics. Catalunya seria expulsada de la UE, de l'eurozona i dels tractats europeus, i el seu comerç cauria entre un 8% i un 20% per l'efecte frontera". Aquest és l'argumentari que va exposar l'ex-ministre socialista d'Economia Carlos Solchaga, en un debat amb el catedràtic d'economia i conseller del Banc d'Espanya Guillem López Casasnovas a Barcelona. S'havia de parlar de les raons econòmiques del desafecte català envers Espanya, és a dir, de balances fiscals, de model de finançament, inversions en infraestructures, etc. Però Solchaga, que va demostrar que fa molts anys que va desconnectar de l'àmbit de l'economia –va cometre errors que López Casasnovas va dir que "eren de primer de carrera" en la imputació de l'IVA per tal de manipular xifres de les balances fiscals en contra de Catalunya–, i que havia vingut a predicar les set plagues bíbliques que cauran sobre una Catalunya independent. L'ex-ministre de Felipe González va assegurar que el dèficit fiscal és una exageració utilitzada pel nacionalisme català, perquè "probablement, Catalunya tingui un dèficit per terme mitjà que estarà entre el 4% i el 6%, i si bé és cert que Catalunya paga entre un 1,5% i un 2% del PIB a Espanya per l'arbitrarietat de l'administració central, si no hi hagués cap error en l'aplicació de la despesa, la diferència en un sistema equitatiu seria aquest 1,5%, que, francament, no és massa".

Per la seva banda, Casasnovas, indignat per la falta de rigor del seu contrincant, va aportar xifres oficials que evidenciaven la falta de coneixements econòmics de Solchaga, i va centrar-se en l'objectiu del debat, el desafecte català. Va començar per l'Aeroport de Barcelona, marginat per AENA, i el corredor mediterrani, durant tants anys abandonat intencionadament per Madrid. I d'altra banda, "la societat catalana s'ha cansat de rucades i de coses com el TIL a les Illes, que si bé no són fonamentals en economia, van cremant la societat". Casasnovas també es va referir al model de finançament, "que posa en escac els serveis públics bàsics com la sanitat", i "el principi d'ordinalitat que mai no s'ha complert. I això ha enervat acadèmics, perquè no s'ha respectat cap regla que s'aproximés al federalisme fiscal".

d'un Estat català seria de 13.889 milions anuals, l'equivalent al 7,1% del PIB, sense tocar l'estat del benestar, és a dir, considerant també la Seguretat Social.

Per tant, asseguren les economistes, les pensions dels jubilats i altres col·lectius "són més sostenibles en una Catalunya independent que a la resta de l'estat, atès que la seva activitat econòmica fa que els cotitzants siguin molts més que els pensionistes".

Una altra amenaça recurrent també queda qüestionada en aquest llibre, la fugida massiva de multinacionals. Francesc Raventós exposa que gràcies a la gran diversitat sectorial, a la imatge internacional que tenen moltes marques i al pes decreixent de les vendes a l'Estat espanyol, les conseqüències negatives de la independència no serien d'especial gravetat i durada. De fet, la majoria de membres del Col·legi manifesten en una enquesta que les inversions provinents de multinacionals estrangeres es mantindrien estables o fins i tot s'incrementarien en un estat català.

Viable, sí, fàcil, no. Del conjunt de treballs exposats al llibre se'n desprèn la certesa que una Catalunya independent seria absolutament viable econòmicament. I com apunta Oriol Amat, "també hi ha un ampli consens sobre el fet que si Catalunya esdevé independent, aquest nou estatus li aportaria més avantatges i un més gran benestar per a la població". Ara bé, a la pràctica, els experts coincideixen a assenyalar que "també hi ha interrogants polítics, que a curt termini, depenen molt de com es resolguin qüestions cabdals com la consulta, l'encaix a la UE, la moneda, o el repartiment d'actius i deutes".

Els autors i el mateix Col·legi d'Economistes defensen que per minimitzar les possibles conseqüències adverses tant per a Catalunya com per a Espanya, és clau que el procés sobiranista sigui amb el mínim temps possible per evitar les "incerteses", i el procés polític es desenvolupi de manera "pacífica, democràtica, negociada i amb voluntat de mantenir-se dins de la UE". L'apartat de conclusions del llibre defensa el "diàleg constructiu, la negociació i el pacte fins i tot per arribar a la independència".

Gemma Aguilera